

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára

1975. ÉVI

BESZÁMOLÓ JELENTÉSE

Budapest, 1976.

T A R T A L O M J E G Y Z É K

	lapszám
Bevezetés, összefoglaló értékelés	1
Gazdálkodás	3
Személyzeti munka, bérezés.	4
Politikai, társadalmi szervek	5
Állománygyarapítás.	8
Kiadványcsere tevékenység	10
Feldolgozás	10
Raktározás.	12
Állományrevízió, állományvédelem, köttetés.	13
Olvasószolgálat	14
Tájékoztató munka, kiadványok	15
Technikai szolgáltatások.	16
Hálózati és módszertani munka	18
Akadémiai Levéltár.	19

Adatok és táblázatok

Költségvetés, beruházás	24
Létszám, személyi változások.	25
Végzettség, szakképzettség, besorolás, bérezés.	25
Kitüntetés, jutalmazás, segély, előleg.	26
Munkatársaink publikációi	27
Munkatársaink közreműködése testületek tevékenységében	32
Külföldi kiküldetések, tanulmányutak.	34
Állomány, gyarapodás.	35
Juttatás más könyvtáraknak, köttetés.	37
Feldolgozás, katalógusépítés.	38
Nemzetközi kiadványcsere /cserekapcsolatok/	39
Nemzetközi kiadványcsere /kiadványcsere-forgalom/	40
Könyvtárhasználat /használók száma, megoszlása/	40
Könyvtárhasználat/alkalmak, dokumentumok, könyvtárközi kölcsonzés/	41
Bibliográfia, dokumentáció.	42
Reprográfiai szolgáltatások, kiadványok	43
Külföldi kutatók és látogatók	44
Az akadémiai könyvtári hálózat.	47

A MTAK 1976 évi feladatainak csomópontjai

- 1976 évi program-vázlat -

A Könyvtár igazgatója 31/76 /ol.13./ sz. Köpeczi Béla főtítkárhelyetteshez és Kónya Sándor főosztályvezetőhöz intézett feljegyzésben /és ehhez "háttér"-dokumentumként csatolt függelékben/ vázolta az 1976-1980-ra terjedő időszak programját és az 1976 évi kiemelt feladatokat.

Nagyban-egészben az 1975 évi teljesítmény-szint irányozható elő 1976-ra /költtségvetés, létszám, beszerzés, feldolgozás stb./. Egynémely területen fejlesztés szükséges, ami azonban nem szükségképpen mennyiségi jellegű.

Általában az intenzív fejlesztést kell előirányozni, a minőségi jellegű változásokra a hangsúlyt, a munkát racionalisabbá és gazdaságosabbá tenni - és nem kampány - vagy szólásszerűen.

Fentiekre figyelemmel és az 1975 évi tényszámok és előkészítő tevékenységek alapul vételével a következőkben foglalhatók össze az 1976 évi főbb teendők.

1/ Az MTA Elnöksége 123/1961 /ol.27./ sz. határozatában foglalt állást a MTAK fejlődéséről, funkciójáról, a továbbfejlesztés irányairól. 15 év után indokolt, hogy a MTA vezető szervei újból állást foglaljanak a fejlesztés kérdéseiben. Ehhez a Könyvtár előkészítő dokumentumot állít össze a főtítkári közlégyum részére, amely majd dönt a dokumentum előterjesztéséről az Elnökségnek.

2/ Az Akadémia Könyvtára 1976-ban emlékezik meg megalakításának 150. évfordulójáról. Szeptember 21-23. között ünnepi ülés, kiállítás, a Keleti Gyűjtemény tudományos ülészsaka /a Gyűjtemény megalakulásának 25. évfordulója/, több kiadvány, a Magyar Tudomány profil-száma: mindezek előkészítése és színvonalas lebonyolítása abszolút prioritást élvez.

3/ A Könyvtár az Akadémia megbízásából részt vesz az országos társadalomtudományi információs rendszer kialakításában.

4/ A Könyvtár az Akadémia kijelölése alapján képviseli Magyarországot a MISZON-ban, a szocialista országok nemzetközi társadalomtudományi információs rendszerében.

5/ Átmeneti - de évekre szóló - megoldás kialakítása szükséges külső /tároló- / raktár érdekében /Törökbálinti Depo II., vagy másként/.

6/ Az akadémiai kiadványtartalék ésszerű keretekre történő csökkentése.

7/ Új szervezeti és működési szabályzat életbe léptetése és ezzel összefüggésben rendteremtés az anyagigényes részlegekben /xerox, sokszorosító/.

8/ A személyzeti munka fejlesztése /az utánpótlás tervezése, a rendelkezésre álló anyagiak maximális béresítése, a "munkaköri leírások" bevezetése stb./

9/ A hálózati munka megerősítése, a beszerzések és szolgáltatások koordinálása, új hálózati rendelet kiadásának előkészítése a főtitkár részére.

10/ A Könyvtár tudományos műhely funkcióinak fejlesztése /textológiai tevékenység, középkori magyar források felmérése és regisztrálása, a Keleti Gyűjtemény alkotó tevékenységének fokozása, általában az alkotó- és kiadványtevékenység intenzívebbá válása/.

Az 1/-10/ alattiak ugyyszólván címszószerűen jelzik a feladatok csomópontjait annak keretében, amit úgy lehet megfogalmazni, hogy a MTAK helye az Akadémián belül és az országos könyvtári rendszerben.

A fejlesztés főirányai kirajzolódnak: a Könyvtár, mint központi akadémiai tudományos intézmény /könyvtári és hálózati központi funkciók/, mint az Akadémia központi információs intézete, mint tudományos műhely.

Mindhárom irányban 1976-ban lépni kell és előkészíteni a 4-5 éves távlatban a továbbfejlesztést.

jelentése

Bevezetés, összefoglaló értékelés

Az MTA Könyvtára a beszámolási időszakban -- számos nehézség ellenére -- törekedett állományának minél magasabb színvonalu gyarapítására, szolgáltatásainak fejlesztésére, valamint szolgáltatásai és kiadványai révén a tudományos kutatómunka segítésére.

A Könyvtár e törekvéseiben elsősorban saját gyűjteményeinek anyagára támaszkodik, s ezek fejlesztését tekinti egyik legfontosabb feladatának. Az év folyamán a kialakult szerzeményezési politikával és az országos gyűjtőköri kooperációval összhangban álló állománygyarapítási tevékenység továbbra is komoly nehézségekkel küzdött egyrészt a mind belföldön, mind külföldön egyaránt folytatódó kiadvány áremelkedések miatt, másrészt a megrendelések hiányos és pénzügyi bonyodalmakat okozó teljesítése miatt.

A szerzeményezési politikában éppen ezért mind a könyv- és folyóiratbeszerzés, mind a cseretevékenység területén, fokozottabb mértékben érvényesültek az ésszerű takarékoság elvei, melyben igen fontos szerepet játszik a Szerzeményezési Bizottság gondos munkája, valamint a folyamatos csererevizió.

A szerzeményezési gondok mellett az állomány elhelyezése okoz fokozódó nehézségeket. A korábban már jelzett oszlopfőrepedés helyreállítása még az év végére sem fejeződött be, s ez hátráltatta mind a könyvek raktározását, mind a kapcsolódó szolgálatok munkáját. A még mindig sok bizonytalansági tényezőt ígérő és csak részleges megoldást jelentő törökbálinti Depo II. raktártelep 2.sz. épületében létesülő nagyraktár tervezése és kivitelezése az év folyamán előrehaladt: összeszerelték a vasbetonszerkezetet /falak, tetőszerkezet/, elkészült a raktárberendezés technológiai terve, de az elengedhetetlenül szükséges légkondicionáló berendezés terve-

zése csak az év végén kezdődött meg, s ennek megvalósítása előreláthatólag nehézségekkel fog járni.

A Feldolgozási Osztály mindkét csoportja /katalogizálási csoport és osztályozási csoport/ személyzeti mozgás, betegségek miatt nehéz körülmények között folytatta munkáját. Jól haladtak viszont a katalógusok revízióját és javítását szolgáló munkálatok.

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően folyt a tájékoztató tevékenység is. A Tájékoztatói és Bibliográfiai Osztály az Olvasószolgálati Osztállyal együttműködve közösen elégitett ki számos irodalomkutatói, bibliográfiai és más tájékoztatói igényt. A hagyományos rend szerint jelent meg a Tudományszervezési Tájékoztató XV. évfolyama, s az ehhez kapcsolódó tudománypolitikai és kutatásszervezési gyorsinformáció szolgálat jelentősen bővült. A Könyvtár különgyűjteményei a maguk szakterületén szintén jelentős tájékoztatói tevékenységet folytattak.

A tájékoztató munkával összefüggésben említést kell tenni arról, hogy az MTA Könyvtára képviselője - az MTA megbízásából - részt vett a szocialista akadémiai Nemzetközi Társadalomtudományi Információs Rendszerének /MISZON/ szófiai és berlini előkészítő tanácskozásain.

Mind a Kézirattár, mind a Könyvtár más munkatársai jó és elismert munkát végeztek az MTA 150. évfordulójával kapcsolatos előkészítő feladatok teljesítésében, különösen a kiállítás anyagának összeállításában, s a három nyelven megjelent intézeteket ismertető kiadvány szerkesztésében, valamint sok más akadémiai feladat végrehajtásában.

Az MTA jubileumi évében jelent meg Fekete Gézáné: A Magyar Tudományos Akadémia tagjai 1825-1973. c. kézikönyve, elkészült, és sajtó alatt van, az Akadémiai Értesítő és a Magyar Tudomány indexének és repertóriumának három vaskos kötete. A Könyvtár az MTA Irodalomtudományi Intézetével

közösen kiadta Bartoniek Emma: Fejezetek a XVI-XVII. századi magyarországi történetírás történetéből c. munkáját.

A Könyvtár technikai szolgáltatásai területén a munka a megszokott mennyiségben és minőségben folytatódott, de jelentékeny gondot okoz a Xerox-szolgáltatás túlterheltsége, s ebből adódóan a gépek műszaki állapotának romlása. Egyre gyakrabban romlanak az erősen kihasznált gépek, s a következő évben gondolni kell a géppark felújítására.

Az intézmény ebben az évben is folytatta munkatervben illesztett tudományos munkáját, s igen jelentős számú munkatárs élvezett kutatónapot, jelentetett meg közleményeket a hazai és külföldi tudományos sajtóban és vett részt nemzetközi konferenciákon.

1975. szeptemberében hat és félévi ENSZ szolgálat után visszatért Rózsa György, a MTAK igazgatója. Ezt követően sorozatos megbeszéléseket folytatott a Könyvtár vezető munkatársaival, s az egyes osztályokon munkaértekezletek során megismerkedett mind az újabb munkatársakkal, mind az osztályok munkájával és gondjaival. Ezek alapján az igazgatóság az osztályvezetők bevonásával kidolgozta a Könyvtár új, a korábbihoz képest néhány részlegösszevonást jelentő szervezeti rendjét, melyet az év vége felé elkészült új szervezeti és működési szabályzat is tartalmaz.

Az év első felében eltávozott a Könyvtárból az addigi gazdasági igazgató, helyét Kovács Jánosné vette át. A nyáron lefolytatott revizori vizsgálat észrevételeit figyelembe véve számos ügyviteli és számviteli módosítást hajtott végre, s ezek szintén már tükröződnek a szervezeti és működési szabályzatban.

Gazdálkodás

A Könyvtár alapokmány szerinti költségvetési előirányzata 13,647.000 Ft. volt, mely a bővülő feladatok teljesítéséhez, a szolgáltatások zavartalan ellátásához nem volt elegendő. Az MTA pénzügyi szervei -- a költségvetési

és beruházási előirányzatok mellett -- biztosították a Könyvtár számára a szükséges póthiteleket is összesen 1,266.100 Ft. értékben.

A kért póthitelek célja a következő volt:

- a könyvbeszerzési és külföldi folyóiratok előfizetési, illetve beszerzési tételénél mutatkozó előirányzati hiány megszüntetése;
- az előirányzat a Reprográfiai Osztály import és belföldi nyersanyagának beszerzési költségeit csak bizonyos mértékben biztosította, ezért ennél a tételnél is póthitelre volt szükség;
- póthitel formájában kapta meg a Könyvtár a Romayor sokszorosító gép részleges felújításának, valamint a régi és elhasznált gépkocsinak cseréjéhez szükséges fedezetet is.

Ezekkel a póthitelekkel a Könyvtár költségvetése 15,402.300 Ft-ra módosult. A költségvetési, beruházási és felújítási hitelkeretek előirányzatának és felhasználásának számszerű alakulásáról a megfelelő táblázatok nyújtának részletes áttekintést.

Személyzeti munka, bérezés

1975-ben a Könyvtárban a személyzeti mozgás az előző évhez képest nagyobb volt: kilépett 23 fő /11 fő állandó és 12 fő időszakai főfoglalkozásu/, belépett 23 fő /14 fő állandó és 9 fő időszakai főfoglalkozásu/. 1975. december 31-én a Könyvtár zárólétszáma: 126 fő állandó, 12 fő időszakai, összesen 138 fő főfoglalkozásu munkatárs. Az év végével nyugdíjba vonult Csapodi Csaba, a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményének osztályvezetője, aki több évtizeden keresztül kiváló szakértelmével és ügyszeretetével igen sokat tett a rendkívül értékes gyűjtemények fejlesztéséért.

A tudományos kutatómunka elősegítése a munkatársak körében is régi hagyománya az MTA Könyvtárának. 1975-ben 29 munkatárs kapott kutatónapot, s

11 munkatárs volt különféle típusu és tartalmu külföldi tanulmányuton, kiküldetésben. Összesen 13 fő vett részt különböző felső- és középfoku szakmai képzésben.

15 fő kapott törzsgárda oklevelet és vele járó jutalmat, jutalomszabadságot.

Az év folyamán igazgatói jutalomban részesült /beleértve a törzsgárda tagokat is/ 147 fő összesen 249,826 Ft. összegben. Illetményemelésben részesült 67 fő, magasabb besorolást kapott 12 fő, s az eddigieken kívül, nyelvpótlékot kapott 3 munkatárs.

1975. december 31-én az egy főre eső havi átlagbér 3.033 forint volt.

Politikai, társadalmi szervek

A Könyvtár pártszervezetének fő feladata, hasonlóan az előző évekhez, az intézmény szakmai tevékenységének segítése és a jó munkahelyi légkör kialakítása, illetve megőrzése.

A Könyvtár vezetésével a kapcsolatunk változatlanul jó, elvtársi munkakapcsolat, amin nem változtatott az, hogy Rózsa elvtárs hatévi távollét után ismét átvette a Könyvtár irányítását. Hazaérkezése után a párttitkár is és a vezetőség is nagyon hamar megtalálta a megfelelő, jó kontaktust. A Könyvtár vezetősége változatlanul igényli a párttagoktól a munkajobbátétele érdekében az észrevételeket, tapasztalatokat, tájékoztatást. A vezetőségi üléseken körülbelül azonos arányban foglalkoztunk pártszervezeti és könyvtári kérdésekkel. Az igazgatósági értekezletekről a párttitkár rendszeresen beszámolt a vezetőségnek.

A pártszervezet az előkészítő és szervező munkában segítette az összmunkatársi értekezletet, amelyre májusban került sor. Az összmunkatársi értekezlet a Könyvtárban folyó munkák közül kettőt ragadott ki. A pártvezetőség jólsikerült formának tartja ezt a megoldást. Így az osztály-

vezetők ismertetéséből a könyvtár dolgozói betekintést nyertek az állományellenőrzés, a rekatalogizálás és a cseretevékenység problémáiba, s így termékeny vita alakulhatott ki. Ugy gondoljuk, hogy az ilyen témacentrikus, a munkafolyamatot elemző értekezlet valóban elősegíti a hatékonyabb munkát, különösen ha a felszínre került gondok, bajok orvoslásának a módját is megtaláljuk.

Az eddigiektől eltérő formában történt a béremelések javasolása, ugyanis az osztályvezetők béremelési és előléptetési javaslataikat az igazgatóhelyettesből, párttitkárból és SZB titkárból álló háromtagú bizottsággal beszéltek meg. Ez a kötetlen beszélgetés az osztályvezetőkkel tanulságos és hasznos volt. A bizottság tagjai megismerhettek számos a munkával és egyéb szervezési és személyzeti kérdéssel kapcsolatos problémát. Az osztályvezetők is jónak találták ezt az élőbb, elevenebb javaslattételt mint az írásban megtettét.

A Központi Hivatal és a Könyvtár közös KISZ alapszervezete megalakulása óta egyenletesen fejlődik. Az elmúlt időszakban a KISZ KB 1974 április 17-i határozata fő céljaként megjelölt erősebb kommunista jelleg, aktívabb politizáló légkör, keményebb fegyelem elérése érdekében igyekeztek javítani módszereiken. Munkájuk tartalma változatlanul ellátni a párt ifjusági tömegszervezetének politikai nevelőmunkáját. Alapszervezetük 54 tagja közül az elmúlt tanévben 27 fő vett részt állami vagy KISZ oktatás keretében valamilyen politikai, vagy azt is tartalmazó továbbképzésben. Rendszeresen megjelentetik a KISZ híradót. Kirándulásokat, társadalmi munkákat, sport és kulturális rendezvényeket szerveztek. A könyvtárban két KISZ-csoport működik, melyek patronálásával Szeidovitz Éva elvtársnőt biztuk meg. Elfogadva a KISZ vezetőségének kritikáját a következő évben szorosabbá kívánjuk tenni a kapcsolatunkat, annál is inkább, miután az újonnan megválasztott KISZ

titkár könyvtárunk dolgozója, Gruber Éva.

Szakszervezeti alapszervezetünk életének legfontosabb mozzanata az elmúlt évben a vezetőségválasztó taggyűlés volt, miután a régi tisztségviselők megbízatásának ideje lejárt. Az április 22-én megtartott taggyűlésen a tagok kellő felkészültséggel és felelősséggel vettek részt, amit az is mutat, hogy az újonnan megválasztott vezetőségi tagok közel 50 %-a új tag. Az így megerősödött vezetőség munkáját a régi eredmények és az új feladatok figyelembevételével kezdte meg és folytatta az elmúlt év folyamán. A szervezeti élet normális menetében csak a bizalmiak körében mutatkozó kisebb mértékű fluktuáció okozott némi zökkenőt.

A saját döntési jogkörbe eső kérdések megoldásában a SzB alkalmazta a korábbi évek hasznos tapasztalatait és arra törekedett, hogy a lehetőségeken belül kielégítse a tagság igényeit. A szociális támogatás terén igyekezett minden jogos igényt kielégíteni és a rendelkezésre álló pénzüsszegeknek kb. 70%-át fizette ki közvetlen szociális jellegű célokra, egyrészt mint szociális segélyt, másrészt mind üdülési hozzájárulást. Az üdülési igények kielégítésében nem tudott mindenben eleget tenni -- ez már hosszú évek óta megoldhatatlan probléma, -- de az előző évekhez képest minimális javulás mutatkozott a családok SZOT beutalóval való ellátása terén. Az itt mutatkozó hiányt az intézeti üdültetés is csak kis mértékben tudta pótolni. Szociális rendezvényeink közül az elmúlt évben is megszerveztük a tanulmányi kirándulást /Nyugat-Dunántulra/, a Nőnap megemlékezést, és a KISZ-szel közösen a Téli ünnepséget.

Az intézményünkben folyó munkával kapcsolatban a SzB munkáját egyrészt a tagság élet- és munkakörülményeinek javítására, másrészt pedig az intézményben folyó munka végzésének támogatására és szervezésére összpontosította. A SzB részt vett az 1975. évi bérfejlesztés és a november 7-i megemelt álta-

lános jutalmazás elveinek kidolgozásában. Ugyancsak állást foglalt a törzsgárdatagsággal kapcsolatban felmerült gyakorlati problémák /pl. az Akadémián belüli fluktuáció/ megoldásával kapcsolatban is. A munkaszervezési kérdések megoldásával kapcsolatban a SZB részt vett a munkaértekezletek új, rugalmasabb, az aktuális könyvtári feladatokat jobban figyelembe vevő strukturájának kialakításában. Részt vett és támogatta az intézetvezetést a kérdések megoldását célzó döntések meghozatalában az "igazgatósági értekezletek"-en, majd az "osztályvezetői értekezletek"-en való részvétele révén. Mindezek során munkájának eredményeit a SZB annak köszönhette, hogy álláspontja kialakítása során, mint az elmúlt években is, jó munkakapcsolatot tartott fenn mind intézményünk vezetőségével, mind pártszervezetével és más társadalmi szervekkel. A jövő eredményes munkájának érdekében ezeket a kapcsolatokat, formákat még tovább kell finomítani.

Állománygyarapítás

Az állományba iktatott modern könyvek mennyisége az 1974. évi 14,480 kötet /13,176 mű 3,961.493 Ft. értékben/ 1975. évben 12,132 kötetre /11.312 mű 3,638.085 Ft. értékben/ csökkent. E csökkenés az ajándékként kapott /hagyatékok/ és a vásárlás útján beszerzett könyvek csökkenésével magyarázható. Az ajándék 1,937, a vásárlás 591 kötetel volt kevesebb az előző évinél.

Az állománygyarapítás szempontjaiban, azaz a gyűjtőköri kötelezettség tekintetében nem történt változás. Csökkent azonban a vásárolt könyvek száma, ami elsősorban -- a póthitelek mellett is -- a külföldi könyvek szokatlanul nagyarányú drágulásának tulajdonítható. 1975-ben a könyvek ára a kapitalista országokban legalább 25-30 százalékkal növekedett. További nehézséget okozott az is, hogy a KULTURA, ill. a Könyvtár-

ellátó Vállalat 490.036 Ft értékű megrendelést nem teljesített, s a megrendelések nem teljesítése vagy csak évek múlva történő teljesítése hosszabb ideje gondot okoz.

A folyóiratállomány az év folyamán 5,923 kötettel /29,156 darabbal/ gyarapodott. Mint minden évben a gyarapodás módja tekintetében a csere áll az első helyen /4,225 kötet/, ezt követi a vétel /1,032 kötet/, majd a kötelezpéldány és ajándék /615 ill. 51 kötet/. Az év folyamán a Folyóirattár 157 új folyóiratot és 46 sorozatot vett állományba. Az állományba vett új címek nagy többsége csere útján került a Könyvtár birtokába.

A Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye részben vásárlás, részben vétel útján több értékes művel gyarapodott. A kéziratok közül sok más mellett említést érdemel Vajda János egy prózai munkája, Arany János több levele és egy kézírata, Dutka Ákos hagyatékának és Angyal Dávid levelezésének kiegészítése, több kötetnyi 19. századi versgyűjtemény, Széchenyi-levelek, Max Born és Lánzos Kornél levelei, Döbrentei Gábor hagyatékának töredéke, Illyés Gyula egy kézírata, Toldy Ferenc cikkeinek gyűjteménye, stb. A régi könyvgyűjtemény egyebek mellett a következőkkel gyarapodott: Eszéki István: Ein Schrift. Magdeburg, 1550; Aristoteles: Opera. Basel, 1538; Damiano de Odemira: Libro da imparare gicchare a scachi. Roma, 1525., továbbá 15. századi Aldina-kiadványok, stb.

A Keleti Gyűjtemény 176.734 Ft-ot fordított könyvvásárlásra és 8,142 Ft-ot kéziratok beszerzésére. Folyóiratállománya 23 új egységgel gyarapodott. A csere a Keleti Gyűjtemény gyarapításában is jelentős szerepet játszik.

A Mikrofilmtár -- noha a külföldi mikrofilmek ára a könyvekéhez hasonlóan állandóan emelkedik -- számos olyan mű mikrofilmét vásárolta meg, amely irodalomtörténeti, történettudományi és klasszika filológiai kutatómunkákhoz szükséges /kódexet a Vatikáni Könyvtárból, régi könyv, kézirat

Zágrábból, Rákóczi Ferenc kéziratai Troyes-ből, számos egyéb értékes kódex és kézirat -- pl. Janus Pannonius kézirat -- különféle európai városokból, stb./. Igen értékes művek mikrofilmjeit szerezték be cseres utján is /pl. a Torockai kódex, Lisznyai kódex, a Pécsi disputa -- 1588, mikrofilmje/.

Kiadványcsere tevékenység

A Könyvtár 1975 végén 87 állam 1,590 tudományos intézményével állt cserekapcsolatban. Mint az a mellékelt táblázatokból is kitűnik, a nemzetközi kiadványcsere mind a könyvek, mind a folyóiratok, mind pedig a mikrofilmek beszerzésében rendkívül jelentős szerepet játszik.

A Nemzetközi Könyvtári Kapcsolatok Csoportja -- személyzeti gondjai ellenére -- igen jelentős munkát végzett ebben az évben is a cseretevékenységgel kapcsolatos részben elvi, részben gyakorlati és adminisztratív feladatok végrehajtásában. A Folyóirattárral együttműködésben folytatták a kardex-reviziót, mely összekapcsolódik a folyamatos csererevizióval. Megkezdték a kiadói diszpozíciós kartonok egyeztetését a főjegyzéknyilvántartással, ami együttjár részben a csere belső revíziójával és a kartonnyilvántartás javításával. Az év folyamán három ország revíziója teljesen, három másiké pedig részben készült el, 273 új karton gépelésével, ill. javításával. A Csoport végrehajtotta ezeken kívül a folyóirat tiszteletpéldányok revízióját is.

Feldolgozás

A korábban már említett munkaerőproblémák ellenére a Feldolgozási Osztály teljesítménye a tervezetthez képest nem mutatott lényeges lemaradást. A tervezett 12,712 könyv feldolgozása helyett 11.709 mű címléírása és osztályozása készült el. A címléírások tényleges száma azonban

13,641 volt, ami azt mutatja, hogy a lemaradás elsősorban az osztályozásban mutatkozott, s az is az év vége felé. Az Osztály ezeket a teljesítményeket a kedvezőtlen munkaerőhelyzet ellenére úgy érte el, hogy esetenként és a lehetőségek határain belül rugalmas munkaszervezéssel élt.

Jó eredményt mutatnak a katalógusmunkák. A nagy betűrendes katalógus revíziója során 77 fiók átdolgozása történt meg; a sokszorosításra került javítások száma 645 volt, kézi javítással 351 cédula hibáit korrigálták. Ezen felül 230 segédkönyvtári mű jelzetváltoztatását hajtották végre a katalógusokban. Átrendezték a szakkatalógus 106 fiókját, s 15 fiókban szerkesztési munkákat végeztek. A katalógusmunkát jellemző számok valamennyien meghaladják az 1974. évi teljesítményt mutató számokat.

A Folyóíráttár feldolgozó munkája során hiánytalanul feldolgozta a beérkezett anyagot, bevezette a kurrens katalógusba, s megtörtént az 1974. évi anyag /és pótlásai/ teljes beszámozása. A retrospektív feldolgozó munka keretében 2,428 kötet feldolgozása készült el, s ebből 660 kötet új felvétel volt. A Folyóíráttár nagybetűrendes katalógusának 10.000 elhasználódott céduláját átgépelte, s egyben katalógusrevíziót is végzett. E munkát 1976-ban is folytatja.

A Kézirattárban folytatódott a Fülep-hagyaték katalogizálása, elkészült a Széchenyi-, Szomory-, Juhász Géza-, Roska Márton- és a Döbrentei Gábor-hagyaték feldolgozása, továbbá számos kisebb beszerzésé is. Reka-
talogizálták a Szilády-levelezést és a Kisfaludy Társaság ereklyéinek kéziratait.

A kézirattári katalógussorozatban az év elején -- még 1974-es impresszummal -- megjelent a Gábor Andor-hagyaték katalógusa,

elkészült továbbá a Széchenyi-hagyaték katalógusának kézírata, valamint a kandidátusi és doktori értekezések kumulatív katalógusának kézírata is. Készen, lektorálva várja kinyomtatását a Kosztolányi-hagyaték katalógusa.

A Régi Könyvek Gyűjteményében folytatódott az antikva és egyéb régi könyvek feldolgozása, régi magyar és antikva töredékek meghatározása, továbbá kötetkatalógus készítése, s a címfelvételek revíziója.

A Keleti Gyűjtemény az év folyamán elvégezte 1,100 mű címlírását és 698 mű szakozását. Feldolgozásra került 23 új folyóirat, valamint kurrens anyagként beérkező 3,200 füzet. A Keleti Gyűjtemény betűrendes katalógusába mintegy 2,150 cédulát osztottak be.

A Mikrofilmtárban elkészült az állományba vett művek címlírása, s az 1974-ben leírt katalóguscédulák sokszorosítása és beosztása. Tovább fejlesztették a képek, tónusos felvételek képes katalógusát.

Raktározás

Az év folyamán az Ecseri-uton bérelt pinceraktárakban mintegy 500 m. polc épült. E raktárakba került át az Ujpesti-rakpartról az új akadémiai kiadványok tartalékanyaga, valamint a reprográfiai tevékenységekhez szükséges papírtartalék. Az Arany János-utcai raktárban folytatódott a helynyerést célzó tömörítés, s ezzel kb. 250 polcméter szabadult fel. Egy kisebb -- 60 polcméteres -- raktárrész, amelyben két szennyvíz-levezető cső van, nedvességet kapott, s az ott tárolt könyvek közül néhány megpenészedett. Ezt a részt ki kellett üríteni.

A nagy raktár oszlopjavítási munkálatai egy oszlop kivételével elkészültek, de emiatt a raktárterület teljes helyreállítása csak 1976 elejére várható.

Általában elmondható, hogy a Könyvtár valamennyi gyűjteménye jelentős

helyhiánnyal küzd, s ennek megoldása sürgős feladat.

Állományrevízió, állományvédelem, köttetés

Az Olvasószolgálati Osztály Állományrevíziós Csoportja két régi szakot, a German Irodalom és a Keleti Irodalom szakot -- revideálta, összesen mintegy 15,000 tételt. Megkezdte a Germán Irodalom szak hiányainak kicédulázását.

A régi katalógusból kiemelték a Hadtörténet, Történelem, Orvostudomány, Gazdaságtan, Latin Irodalom, Görög Irodalom, Miscellenea, Természettudomány, Philosophia, Növénytan, Ásványtan, Magyar Földrajz, Theológia szakok hiányzó könyveinek céduláit, összesen mintegy 6,000 cédulát. Futószalagra adott 300 darabot a Classica Philologia szakból.

A Kézirattár és Régi Könyvek Tára restauráltatott több értékes levelet, kéziratot, valamint 19 régi könyvet /kötés és papirrestaurálás/.

A Keleti Gyűjtemény kilenc keleti kéziratot restauráltatott, s a Folyóírártár 280 rongált kötetet tékáztatott.

A Mikrofilmtár és fotolaboratórium állományvédelmi mikrofilmet készített a Kézirattár és a Keleti Gyűjtemény állományának nagyobbik részéről. A hátralévő anyag jelentős része már nehezen fényképezhető vegyes kép- és kéziratanyag. Egyéb feladatok miatt a tervezettnél kisebb mértékben, de folytatódott a történeti értékű vidéki könyvgyűjtemények /pl. Sárospatak/ állományvédelmi fényképezése.

A Könyvkötészet összesen 5,379 kötést készített, ebből az Olvasószolgálati Osztálynak 2,033, a Folyóírártárnak 2,615, a Keleti Gyűjteménynek 358, a Kézirattárnak 156, egyéb megrendelésre pedig 217 kötést teljesített. Ezen felül számos más könyvkötészeti munkát végzett /ld. statisztikai táblázat/.

Olvasószolgálat

A központi olvasószolgálat forgalmi adatai lényegesen nem változtak az előző évhez képest, ami azért figyelemreméltó, mert a festési munkák miatt az olvasóterem 47 napig zárva volt. Észrevehető változás van azonban az olvasók foglalkozás szerinti megoszlásában. Az 1971. évi 10, az 1972. évi 10, az 1973. évi 15, s az 1974. évi 13 százalékról 1975-ben 19 százalékra emelkedett az egyetemi hallgatók száma. Elsősorban nyelv- szakos hallgatók használják a könyvtár állományát, de általában a másik szakukhoz is itt kérnek anyagot.

A Feldolgozási Osztállyal közösen készített új külföldi gyarapodások jegyzékéből az év folyamán négy füzet jelent meg, bár mind a hat füzet kézírata elkészült.

Továbbfolyt a kölcsönzési reklamáció. A szokványos reklamálás mellett 110 késedelmes olvasó kapott szigorú felszólítást, s közülük 68 rendezte tartozását, a többiek az MTA jogi osztályától kapnak felszólítást.

Az Osztály látja el a kül- és belföldi látogatók épületen belüli vezetésének feladatát is.

A Központi Olvasószolgálat egyéb feladatai mellett jelentős tájékoztatói tevékenységet is végez mind szóban, mind írásban. Ez utóbbi esetben alkalmanként együttműködik a Tájékoztatási és Bibliográfiai Osztállyal.

A Könyvtár különgyűjteményei a maguk területén szintén fontos olvasószolgálati feladatokat láttak el, mind a helybenolvasás, mind a tájékoztatás tekintetében. /Az erről szóló adatokat ld. a statisztikai táblázatokban./ Az olvasószolgálati munkát a központi olvasószolgálat és a különgyűjtemények esetében egyaránt megnehezítette a már említett javítási, festési és más munkák miatt fokozódó helyhiány. A Keleti Gyűjtemény festése idején

például a Kézirattár fogadta a ^{hely}életi használóinak egy részét is.

Az olvasótermi férőhelyek száma általában kevésnek bizonyult, különösen a Központi Olvasószolgálat és a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye esetében, de ugyanez vonatkozik más gyűjteményre is. Az egyetemi hallgatók számának fentebb jelzett -- és a Könyvtár kihasználtsága szempontjából mindenképpen indokolt -- növekedése szükségessé teszi a jövőben a férőhelyprobléma valamilyen megoldását.

Tájékoztató munka, kiadványok

A fentiekben vázolt tájékoztatási munka mellett a Tájékoztatási és Bibliográfiai Osztály az év folyamán 62 esetben adott írásos tájékoztatást, A kérések főként az irodalomtudomány, történettudomány és társadalomtudományok különböző témáira és más kulturális témákra vonatkoztak. 55 alkalommal fordultak az Osztályhoz szóbeli tájékoztatásért, mely leginkább anyagkeresést, bibliográfiai utmutatást, konzultációs megbeszélést jelentett.

A tudománypolitika és kutatásszervezési dokumentációs munka keretében 1975-ben a szokásos rendben megjelent a Tudományszervezési Tájékoztató XV. évfolyamának hat száma 950 példányban, 1,266 lapon, összesen 63,3 szerzői iv terjedelemben. Ebből 13,8 iv belső munkatársak és 49,5 iv külső munkatársak munkája. Sajtó alá rendezték még az év folyamán az 1975. évfolyam indexét.

A tudománypolitikai gyorstájékoztatás keretében 51 akadémiai, állami és vezető pártszervnek, illetve azok vezetőinek küldtek kutatási, érdeklődési területüknek megfelelő gyorstájékoztatást 392 dokumentum felhasználásával 130,5 iv terjedelemben.

Az MTA Tudományszervezési Csoportjával közösen kiadott Prognosztika c. folyóirat 6. évfolyamából megjelent az 1-2.szám 250 példányban.

1975-ben az osztály egyik súlyponti feladatává vált az akadémikus bibliográfia új szerkesztési elvek szerinti folytatása. Az eddigi gyakorlaton változtatva, a gyűjtés a nemzeti bibliográfiák mellett kiterjed az akadémiai és egyéb magyar folyóirat és a könyvanyag közvetlen átnézésére. Az új módszer bevezetése eredményesnek mutatkozott. Az év folyamán mintegy 200 akadémiai tag munkásságát kísérték figyelemmel és 3,255 új bibliográfiai tételt gyűjtöttek.

Az Osztály az akadémiai adattári munkák során hivatalos akadémiai dokumentumok alapján összeállította az akadémiai jutalmak, pályázatok /1825-1949/ nyers adatanyagát. E még nyers és hiányos, több ezer tételes cédulaanyag alapjául szolgálhat az egyes jutalmak, pályázatok történetének feldolgozásához. Az MTA tagajánlások c. adattári munka során folytatódott a nyomdakész kézirat gépelése és a mutatók készítése.

Az Osztály gyűjti az MTA Könyvtárára vonatkozó sajtóanyagot is.

A Kiadványszerkesztőség az év folyamán erejének legnagyobb részét sokéves és rendkívül nehéz munkát jelentő az Akadémiai Értesítő és a Magyar Tudomány Indexe és Repertórium a c. kézikönyv előállítására fordította. Az 1,200 oldalnyi terjedelmű, három kötetben megjelenő kiadvány index része kéthasábos, különleges formában készült el, s megjelenése 1976 első felében várható.

Megjelent és elismerést aratott a Magyar Tudományos Akadémia Tagjai 1825-1973. c. kiadvány az MTA KESZ előállításában.

A szerkesztőség előkészítette és megjelentette az Irodalomtudományi Intézettel közös vállalkozásként Bartionek Emma: Fejezetek a XVI-XVII. századi magyarországi történetírás történetéből c. művet is.

Technikai szolgáltatások

A Mikrofilmtár és Fotolaboratórium munkájáról már több vonatkozásban

szó esett. Itt megemlítendő, hogy a fotolaboratórium a rendszeres mikrofilmezésen kívül főként elektrosztatikus gyorsmásolással meg nem oldható reprodukálási feladatokat végzett: mikrofilmek készültek megrendelésre is teljes művekről, folyóiratcikkekről. Illusztrációk, képek, kéziratok, régi könyvek, táblázatok, térképek, stb. reprodukciót állította elő a laboratórium 35 mm-es kisfilmfelvétel, 6x6-os tekercsfilmfelvétel vagy 9x12-es síkfilmfelvétel és ezekről készült --különböző méretű-- nagyítások formájában. A szokásos megrendeléseken túl több száz különleges reprodukciós felvétel is készült az MTA jubileumi kiállítására a Könyvtár és a Magyar Nemzeti Múzeum anyagáról. A külföldi papír beszerzés nehézségei miatt azonban csökkent a cinkoxidos elektrosztatikus gyorsmásolások vállalása.

Xerox Csoport

Az akadémiai jubileum éve fokozott követelményeket állított a csoport elé: szokatlan mennyiségű másolatra volt igény s így egyedül az MTA Hivatala számára 986.000 másolat készült. E mennyiség nagyságát jellemzi az, hogy az összes másolatok száma 1975-ben 1,574.497 volt, tehát a másolatok döntő többsége az MTA Hivatala számára készült. A hivatali megrendelések többsége ezen felül még sürgős, nagy példányszámban kért terjedelmes anyag volt. Ennek következtében a Csoport a szokásosnál kevesebb külső, vagyis nem-akadémiai megrendelést vállalhatott. Az egyéb megrendelések túlnyomó része akadémiai intézetek, kutatók vagy a könyvtári olvasók számára készült.

A másoló gépek túlzott kihasználása a gépek műszaki állapotának romlásához vezetett, s a már mind többször meghibásodó RANK gépek mellett a viszonylag új IBM-gép is gyakran elromlott. 1975-ben összesen 44 munkanap kiesés volt gépállás miatt. Bár a másolatok készítésében

ennek ellenére sem volt elmaradás, komoly nehézségekbe ütközött a katalóguscédula sokszorosítás, melyet az év utolsó napjaiban le kellett állítani.

Az év első felében a Rominor 022 típusu sokszorosítógépet kicserélték egy Rex Rotary 1501 típusu kisofszet gépre. Ezzel a géppel készülnek a korábbi években bevált eljárással, elektrosztatikus ofszetfólia sokszorosítással, a nagyobb példányszámu gyorsmásolatok.

A Sokszorosító Csoport munkája a korábbi évek szintjén mozgott. A Csoport egy új, Romayor 313 típusu rota sokszorosítógépet kapott, mely 1976-ben, a külföldről megrendelt ITEK reprodukáló berendezés megérkezésével egyidőben áll üzembe.

A Csoport munkájának tulnyomó része a már említett könyvtári kiadványok előállítására volt, ezen felül különböző kisebb nyomtatványok, úrlapok készültek könyvtári, ügyviteli célra.

A Reprográfiai Osztály egyes részlegeinek teljesítményéről a statisztikai táblázatok adnak áttekintést.

Hálózati és Módszertani munka

A Hálózati és Módszertani Csoport időnként nehéz munkaerőhelyezete mellett is élénk kapcsolatot tartott az akadémiai intézeti könyvtárakkal, az intézetek könyvtári bizottságaival és vezetőivel. A Csoport munkatársai az év folyamán 24 budapesti intézetet látogatott meg összesen 40 alkalommal. A vidéki intézetek közül a szegedi Biológiai Kutatóközpontot, a vácrátóti Botanikai Kutatóintézetet, a tihanyi Biológiai Kutatóintézetet, s a miskolci Olajbányászati Kutatócsoportot keresték fel. A csoportot összesen 202 alkalommal keresték személyesen vagy telefonon az intézeti könyvtárosok vagy intézeti vezetők. A kialakult szokás szerint megtartot-

ták a főosztályok szerinti problémafeltáró megbeszéléseket a könyvtárvezetőkkel 1975. márc. 12-én, 19-én és 26-án, majd az évi hálózati értekezletet május 14-én. Mindezek igen hasznosak voltak a következő évi feladatok szempontjából is.

A Csoport a szokásos módon végezte évi feladatait: külföldi könyv- és folyóiratrendelések egyeztetése, továbbítása, bejelentése, az intézetek nyomtatványellátása, stb. Végezte a Csoport ezen kívül a selejtezésekkel és törlésekkel járó adminisztrációs jellegű munkákat is, állományellenőrzést, jegyzékellenőrzést stb.

Az állandó jellegű hálózati és módszertani munka mellett a Csoport bizonyos alkalmasszerű feladatokat is ellátott. Ezek közül legjelentősebb vállalkozás a hálózati könyvtárak beszámolóinak begyűjtése és szerkesztése volt az MTAK jubileumi kiadványa számára. A Csoport munkatársai részt vettek több országos könyvtárügyi kérdéseket tárgyaló értekezleteken, könyvtárügyi törvény- és szabálytervezetek előkészítésében. Több esetben segítséget nyújtottak az intézetek vezetőinek, ill. könyvtárosainak bonyolultabb személyzeti kérdések rendezésében, s az új intézeti könyvtárosoknak konzultációkat, módszertani megbeszéléseket rendeztek.

Akadémiai Levéltár

Az Akadémiai Levéltár a tudományos kutatás elősegítése érdekében 1975. évben célul tűzte ki a tudomány, a tudománypolitika, a tudományirányítás és szervezés körében eddig begyűjtött iratanyagának hatékonyabb ütemű feldolgozását, s csak kisebb mértékben tervezett újabb iratanyag átvételt. A kitűzött cél megvalósítását nagyban befolyásolta az MTA Központi Hivatalában a múlt évben folyamatba tett nagyméretű ügyiratselejtezési és rendezési munkák végzése. Ilymódon a Levéltár fennállása óta ez évben vette át a legtöbb iratanyagot, összesen 170.29 ifm-t.

E nagymennyiségű iratanyag előrendezésében való részvétel, az iratanyag fogadása, raktári elhelyezése jelentősen igénybe vette a Levéltár munkáját, így kevesebb erővel, de folytatta a meglévő iratanyagának levéltári feldolgozását, fénykép- és hanganyagának gyarapítását, s archiválását. Az igények alapján biztosította az információs szolgáltatást, részt vállalt az akadémiai hivatali szervek ügyiratkezelési tevékenységének ellenőrzésében, ellátta a működésével kapcsolatos szervezési és igazgatási feladatokat és folytatta hazai és nemzetközi kapcsolatainak ápolását.

A Levéltárban a munka irányítása, szervezése, továbbá a létszámhelyzetre és feladatok elvégzésére figyelemmel a munka koncentrálása folyamatos volt.

A fokozódó tájékoztatási igények kielégítése érdekében 1975. évben növelte és teljesebbé tette különgyűjteményeit. A különgyűjtemények darabszintű rendezése, raktári jegyzékkel és megfelelő segédletekkel való ellátása is megtörtént.

Az Akadémia jubileumi évfordulója alkalmából megjelent akadémiai kiadványokhoz jelentős mértékű levéltári anyagokat, dokumentumokat és adatokat szolgáltatott.

Az OTTKT-val összefüggésben központi nyilvántartást fektetett fel az akadémiai társadalomtudományi kutatóhelyek által művelt és központi nyilvántartás végett bejelentett 400 kutatási-fejlesztési témáról. A témák nyilvántartásbavételével kapcsolathán együttműködött az OMKDK-val és az ágazati felügyeletet ellátó MTA Társadalomtudományi Főosztályával. A bejelentett és nyilvántartásba vett témákról intézeti bontásban összesítő jegyzéket készített.

Raktározási problémáinak megoldása kétirányú feladatot jelentett. Egyrészt változatlanul napirenden van a törökbálinti raktár társasépitke-

zése és abban a levéltári érdekek érvényesítése. Miután a törökbálinti raktár belépésének ideje bizonytalan, így további szervező munkával gondoskodni kellett a különböző akadémiai szervek levéltári anyagának egyéb raktári elhelyezéséről. Így sor került az Akadémia székháza pincehelyiségében két összesen 160 m² alapterületű raktárhelyiség biztosítására, ami az átmeneti igényeket kielégíti.

Az 1975. év december 31-i állapot szerint a Levéltár iratanyaga 772.02 ifm, fényképanyaga 4.247 db., továbbá hanganyaga 19.660 perc. A Levéltár tervének megfelelően 1975-ben raktári ellenőrző és rendezési munkát végzett. Sor került a raktárhelyiségek felmérésére és leírására, a raktári berendezések jelzeteinek ellenőrzésére, illetve jelzetekkel való ellátására, az állványok szerinti topográfiai mutatók összeállítására, a dobozokra kerülő címkék megtervezésére és megrendelésére, az ideiglenes raktári jegyzékeken a raktári jelzeteknek az ellenőrzésére, végül a raktári jegyzékeken feltüntetett raktári részlegeknek egységek szerinti leltári számbavételére. A raktári ellenőrzés és a részbeni átrendezés 694.30 ifm mennyiségű iratanyagot érintett.

A levéltár dokumentumai rendelkezésre bocsátásával igyekszik elősegíteni a tudományos kutatást. Sajnálatos körülmény, hogy a Levéltárat kutatóterem hiányában a tudományos kutatók nem tudták olyan mértékben igénybe venni, ahogy azt a kutatási igények megkívánták.

A Levéltár az elmúlt évben tovább ápolta és erősítette nemzetközi kapcsolatait, elsősorban a szocialista akadémiai levéltáraival. A Csehszlovák Tudományos Akadémia rendezésében 1975-ben Prágában és Bratislavában sor került a szocialista országok tudományos akadémiai és levéltárainak IV. konferenciájára. Az MTA Levéltára a konferencián képviseltette magát. A konferencia megvitatta az egyes levéltárak részéről előterjesztett referátumokat, illetőleg korreferátumokat. A konferenciára az Akadémia Levél-

tára korreferátumot készített "Néhány megjegyzés az MTA Levéltára fondképzésének problémáiról, kapcsolódva a DDR Tudományos Akadémiája Levéltárának referátumához" címmel.

A konferencia ezenkívül megfárgyalta az egyes levéltárak szervezeti helyzetét, tevékenységét és koordinálta munkáját egyes közös feladatok elvégzésére. Az Akadémia Levéltára is részese a közös feladatok elvégzésének. A konferencia határozatát a közvetlen felügyeletet ellátó MTA Társadalomtudományi Főosztálya jóváhagyólag tudomásul vette.

A nemzetközi kapcsolatok mellett a Levéltár 1975-ben is együttműködött a hazai levéltárakkal.

A "evéltár 1975. évi tevékenységét értékelve megállapítható, hogy munkáját a kitűzött tervfeladatok alapján végezte, jóllehet a munka tervszerűségét és a célul kitűzött feldolgozási tevékenységet jelentősen befolyásolta az előre nem tervezett nagymennyiségű ügyiratanyag előrendezésében való részvétel, a raktározásról való gondoskodás, az iratok átvétele és megfelelő raktári elhelyezése, valamint raktári jelzettel történő ellátása. Az Akadémia Központi Hivatala részéről kellő időben előre nem tervezett iratanyag átadását érdemben menti az a levéltári érdek, hogy ezáltal régi évjáratu iratok selejtezésére és rendezésére került sor és az átvett iratanyag további őrzése és majdani feldolgozása tudománytörténeti érdekeket szolgál.

Nem lehet reális a múlt év munkájának az elemzése annak a körülménynek a kifejezése nélkül, hogy a levéltár számbelileg csekély létszáma nincs arányban a feldolgozásra váró munka mennyiségével és a jelenlegi munkahelyi feltételek nehezítik, de sokszor gátolják is a levéltár feladatai maradéktalan ellátásában.

A D A T O K É S T Á B L Á Z A T O K

K Ö L T S É G V E T É S

e z e r f o r i n t b a n

Rovat	Megnevezés	1974 évi tényleges felhasználás	1975 évi eredeti e l ő i r á n y z a t	1975 évi módosított	1975 évi tényleges felhasználás
o1	Béralap	4.801,5	4.982,0	4.969,5	4.969,4
o2	Egyéb személyi kiadás	634,6	477,0	687,1	693,6
o3	Fenntartási kiadás	3.788,1	3.268,0	4.207,0	4.037,2
o4	Működési kiadás	1.106,4	700,0	1.083,9	1.073,4
o5	Beszerzés	5.167,4	4.300,0	4.450,0	4.294,9
o6	Felújítás				164,9
o7	Lakbérhozzájá- rulás	9,9		4,9	4,9
	Összesen:	15.507,9	13.727,0	15.402,0	15.238,3

B E R U H Á Z Á S

Az Állami Fejlesztési Banknál nyitott hitel tehére:

Romayor-313 sz. nyomdai gép	166.7 eFt
Ecseri uti raktárban könyvtári polcrendszer	173.9 "
Hunor számológép 3 db	31.7 "
Facit villany írógép	16.4 "
Facit zsebszámológép	5,2 "
Kézirattár galériáján könyvtári berendezés	105.3 "
Tartozékok	5.3 "

Átadásra került a Könyvtár állóeszköz állományából:

1 db SAVIN fénymásológép a MTA Csillagvizsgáló részére	73.6 eFt
--	----------

Átvételre kerültek az alábbi állóeszközök,
könyvjóváírással

Rex Rotary MTA Irodalomtudományi Intézettől	101.5 eFt
OMAG-MICROMAC előhívógép MTA KESZ	118.7 eFt
HASSELBALD fényképezőgép tartozék	7.1 "

L É T S Z Á M, S Z E M É L Y I V Á L T O Z Á S O K

	állandó főfoglalkozásuak	időszaki	összesen
1975. január 1-i létszám	123 fő	15 fő	138 fő
1975-ben munkaviszonyba	14 fő	9 fő	23 fő
	137 fő	24 fő	161 fő
1975-ben kilépett	11 fő	12 fő	23 fő
Zárólétszám 1975. december 31-én	126 fő	12 fő	138 fő

V É G Z E T T S É G, S Z A K K É P Z E T T S É G

/ december 31-én állományban lévő főfoglalkozásuak/

	<u>1974.</u>	<u>1975.</u>
TUDOMÁNYOS FOKOZAT, ISKOLAI VÉGZETTSÉG		
lev.tag	-	-
tudományok doktora	-	-
kandidátus	6	6
egyetemet, főiskolát végzett	64	68
középiskolát végzett	53	52
alsófoku iskolát végzett	21	19
KÖNYVTÁROSI SZAKKÉPZETTSÉG		
felsőfoku szakképzettség	48	53
középfoku szakképzettség	7	9
SZAKKÉPZÉSBEN RÉSZTVEVŐK		
egyetemi képzésben különböző /nem könyvtár/ szakon	6	8
főiskolai képzésben	2	2
középfoku könyvtárosképzésben	2	3

B E S O R O L Á S, B É R E Z É S

Az 1975. december 31-én állományban lévő főfoglalkozásuakból

feljebbsorolásban részesült	12 fő
illetményemelésben részesült	67 fő
nyelvpótlékot kapott	3 fő

Egy főre eső havi átlagbér 1975-ben 3.033.- Ft

K I T Ű N T E T É S, J U T A L M A Z Á S

Munka Érdemrend bronz fokozatával kitüntetve	1 fő
MTA Kiváló Dolgozó kitüntetést kapott /egy havi illetményel azonos összegű jutalom kifizetésével/	1 fő
Igazgatói jutalomban részesült a törzsgárda tagok jutalmazásával és céljutalmakkal együtt /összesen 249.826.- Ft összegben/ az 1975. de- cemberében állományban lévők közül	147 fő
Törzsgárda tagságért jutalomszabadságban részesült	15 fő
Jubileumi jutalmat kapott	8 fő

S E G É L Y, E L Ő L E G

Segélyben részesült /összesen 8.000 Ft összegben/	20 fő
Fizetési előleget kapott /összesen 7.900 Ft összegben/	6 fő

M U N K A T Á R S A I N K P U B L I K Á C I Ó I

BALÁZS Péterné

- Az Egyesült Államok Országos Tudományos Alapítványa.
- Tudományszervezési Tájékoztató, 1975. 3-4.sz. 457-462.p.
- Az egyetemi kutatás szervezete az NDK-ban.
- Tudományszervezési Tájékoztató, 1975. 6.sz. 751-754.p.
- A francia kutatás válsága.
- Tudományszervezési Tájékoztató, 1975. 3-4.sz. 421-426.p.
- A tudományos kutatás helyzete Franciaország hetedik tervidőszakában
- Tudományszervezési Tájékoztató, 1975. 5.sz. 639-642.p.
- Valóban nemzetközi a tudomány?
- Tudományszervezési Tájékoztató, 1975. 2.sz. 274-281.p.

BESE Lajos

- Rachewiltz, Igor de: Index to the Secret History of the Mongols.
Bloomington 1972. /Recenzió/
- Orientalistische Literaturzeitung. No. 70. /1975/. 89-91.p.
- Personal names in the Secret History of the Mongols
/Meeting of the Western Branch of the American Oriental Society
at Stanford University. Stanford, Calif. 1975. III.23./
/Előadás/
- Was Köde'e Aral an island? /Meeting of the Permanent International
Altaistic Conference. Bloomington, Ind. 1975. VII.4. /Előadás/

CSAPODI Csaba

- Die erhalten gebliebenen Bücher des Johannes Filipec /Pruis/,
Bischof von Grosswardein /um 1431-1509/
- Gutenberg Jahrbuch, 1975. 338-340.p.
- Geschichte und Gegenwart der Inkunabelsammlung der Bibliothek der
Ungarischen Akademie der Wissenschaften.
- Beiträge zur Inkunabelforschung. III. Folge, Heft 6. 1975.
88-99.p., Abb. 33-40.
- XIII. századi magyarországi psalterium Wolfenbüttelben.
- Magyar Könyvszemle, 91. 1975. 233-242.p.
- Történész hagyatékok a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának
Kézirattárában. II.
- Századok, 109. évf. 1975. 669-682.p.
- Janus Pannonius és pécsi könyvtára. = Janus Pannonius.
Szerk.: Kardos Tibor és V. Kovács Sándor. Bp. 1975.
Akadémiai Kiadó, 189-208.p.
- Hazánk Magyarország. Főszerk. Erdey-Gruz Tibor.
Könyvtárak. 2. átdolg.kiad. 2.kötet. Bp., 1975. Akadémiai Kiadó.
543-552.p.

DURZSA Sándor

Compendium Rethorice Venustatis

- Filológiai Közlöny, XX/1974/ 3-4.sz. 295-305.p.

ECSEDY Istvánné

A Szovjetunió néhány tudományszervezési problémája.

- Tudományszervezési Tájékoztató, 1975. 1.sz. 5-27.p.

A társadalomtudósok információs kapcsolatai.

- Tudományszervezési Tájékoztató, 1975. 3-4.sz. 384-396.p.

A tudományirányítás tárgya, rendszere és sajátosságai.

- Tudományszervezési Tájékoztató, 1975. 2.sz. 257-260.p.

FRÁTER Jánosné

A Magyar Tudományos Akadémia alapszabályainak változásai.
1831-1949.

- Magyar Tudomány, 1975. 8-9.sz. 550-553 p.

A Magyar Tudományos Akadémia anyagi alapjai 1831-1949.

- Magyar Tudomány, 1975. 3. 180-182.p.

Az MTA nemzetközi kapcsolatai 1831-1945.

- Magyar Tudomány 1975.1. 52-54.p.

Bolyai Farkas könyvtára.

- Tiszatáj, 1975. 2.sz. 48-52.p.

A Magyar Tudományos Akadémia 150 éve adatokban. 1825-1975.

Főszerk. Szalai Sándor és Szántó Lajos. Bp. 1975. Akadémiai Kiadó.

- 8. Az Akadémia állandó bizottsága 1854-1973. 48-76.p.

- 9. Az Akadémia igazgatási funkciókat ellátó alkalmazottai
1831-1949. 79-83.p.

FÜLÖP Gézáné

A Ratio Educationis és az ujságok.

- Magyar Könyvszemle, 1975. 3-4.sz.

Die Bibliothek eines ungarischen Aristokraten im 18. Jahrhundert.

- Gutenberg Jahrbuch, 1975. 345-350.p.

Teleki József és az európai felvilágosodás.

- Irodalomtörténeti Közlemények 1975. 4.sz. 433-445.p.

Lifar, Serge: Gyagilev. /Fordítás/ Bp. 1975. 387.p.

Les bibliothèques privées et la diffusion des lumières en Hongrie.

/Közép-Kelet-európai Felvilágosodás Szimposium, Mátrafüred.

1975.IX.30. Előadás/

KÖRMENDY Adrienne

A soltész /"more scultetorum"/ telepítette falvak a Szepességben
/XIII-XIV.sz./

- Agrártörténeti Szemle, 1974. 3-4.sz. 305-348.p.

Kristó Gyula: Csák Máté tartományuri hatalma. /Ismertetés/

- Agrártörténeti Szemle, 1975. 1-2.sz. 234-236.p.

KÖRMENDY Kinga

Mészáros István: A XII. sz.-i esztergomi diákjegyzet.
Bp. 1973. /Ismertetés/

- Magyar Könyvszemle, 1975. 1. 110-111.p.

Radó Polikárp: Libri liturgici manuscripti... Bp.
1973. /Ismertetés/

- Magyar Tudomány, 1975. 3. 186-187.p.

MARKOVITS Pálné

Adalékok az első világháború alatti sajtó és cenzura
történetéhez. /Törvények és a cenzura szervezete./

- Magyar Könyvszemle, 1975. 1.sz. 75-82.p.

Szücs Jenő: Nemzet és történelem. Gondolat. Bp. 1974. /Ismertetés/

- Magyar Tudomány, 1975. 10.sz. 636-637.p.

Történelemmé nőtt tárcák. /1882-1884/ Mikszáth K. Ö.M.
65-69.k. /Ismertetés./

- Magyar Sajtó, 1975. 9.sz. 284-285.p.

NÉMETH Éva

Az angol Országos Kutatás-fejlesztési Társaság 25 éves tapasztala-
latai

- Tudományszervezési Tájékoztató, 1975. No. 6. 782-785.p.

Az Egyesült Államok K+F ráfordításai és tudományszervezési
problémái.

- Tudományszervezési Tájékoztató, 1975. No.2. 234-256.p.

Taylor, Th.: A homokzátony. /Fordítás./

Bp. 1975. Móra K. 118 p. /Delfin könyvek./

RITÓÓK Zsigmondné

Un memorialista italiano al seguito di Castaldo in Transilvania.

- Rapporti veneto-ungheresi all'epoca del Rinascimento.

Bp. 1975. 291-295.p.

Csanaki János pesti pap levele.

- Studia et Acta Ecclesiastica, 1973. III. 921-928.p.

Galeotto Marzio e l'edizione di Antonio Bonfini.

/"Galeotto Marzio e l'umanesimo italiano ed europeo".

Konferencia 1975. X.10. Narni /Olaszo./ Előadás./

RÓZSA György

Automatyka w dzialnosci informacyjnej a dojrzalosc organizacyjna
instytucji.

- Zagadnienia Informacji Naukowej. Varso, 1973. No.2.

144-152.p.

RÓZSA György

Specialization and integration: some aspects of the documentation of international organizations. - La spécialisation et l'intégration: quelques aspects de la documentation des organisations internationales.

- Sources, organizations, utilization of international documentation. Proceedings...Symposium...Geneva, 21-23. August 1972. The Hague. 1974. Int.Fed.for Doc. FID Publ. 506. 20-27.,28-35.p.

The role of international libraries and documentation centres with special regard to the United Nations Library at Geneva. /UNITAR. Advanced Training Course on international documentation, 18th February - 15th March 1974. Geneva. Előadás/

The United Nations Library for the international research community: its sources and services. /American Library Association Workshop/ Government Documents Round Table. International Documents Task Force, Philadelphia, 1974. XI. 22-24. Előadás/

Drechsler László: Az életszínvonal mérése és mérhetősége. Bp. 1974. /Ismertetés/

- Magyar Tudomány, 1974. 10.sz. 677-678.p.

Automatizált dokumentáció és szervezeti érettség.

- Magyar Tudomány. 1975. 4.sz. 234-238.p.

A concept of an effective management of information transfer by the United Nations, with special regard to developing countries. An approach to an integrated policy.

- United Nations, Office of Science and Technology, Dept. of Econ. and Soc.Aff. New York, 1975. 42 p.

Some socio-professional aspects of automated documentation and the institutional maturity.

- Study Committee Research on the theoretical basis of information. Collection of papers. Moszkva, 1974. IV. 24-26.

- Problems of informations science. Moszkva, 1975. VINITI.Int.Fed. for Doc. FID. Publ. 530. 355-366.p.

The great illusion. /Információ és a fejlődésben lévő országok/

- CERES, FAO review on development. Róma, 1975. No.5. 35-38.p.

- CERES francia és spanyol kiadásában.

A korszerű információ szerepe a tudományos kutatásban.

- Tudományos és Műszaki Tájékoztatás. 1975. 6.sz. 393-400.p.

ROZSONDAI Béláné

Koroknay Éva: Magyar reneszánsz könyvkötések. Bp.1973.

Akadémiai Kiadó. /Ismertetés/

- Irodalomtörténet, 1975. 7. Ujf. 1.sz. 246-249.p.

TÓKÉS László

Mikrofilmtechnikai érdekességek a Hannoveri Vásáron. /1975. ápr. 16-24./

- Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 1975. 12.sz. 889-904.p.

./.

TÓKÉS László

A mikrofilmmezés gyakorlati alkalmazása a Magyar Tudományos Akadémián. Mikrofotográfiai üzemek létesítése és üzemeltetése. /Marx Károly Közgazdasági Egyetem Közgazdász Továbbképző Intézet tanfolyama 1975. okt.15. Előadások/

Mikrofilm formák. Mikrofilm rendszerek. A mikrofilm rendszer kiválasztásának szempontjai.

/Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Közgazdász Továbbképző Int. tanfolyama 1975. okt.8. Előadások./

Mikrofilmlap technika.

/Optikai, Akusztikai és Filmtechnikai Egyesület reprográfiai tanfolyam 1975. febr. 17. Előadás./

URAY Gézáné

A honfoglaló magyarság fegyverzetének nomád háttere: Keletkutatás 1975. 151-158.p.

La periodisation de l'histoire des armements des nomades des Steppes. De l'époque des Cimmériens à la chute de l'Empire mandchou. - Études mongoles, 1975. 5. 145-155.p.

Gabit Muszperov. Néprajzi elbeszélés. /Fordítás/ - Szovjet Irodalom 1975. Nr. 7. 60-69.p.

Der sibirische Hintergrund des Bärenfestes der Wogulen. /Nemzetközi Finnugor Kongresszus, 1975. IX.11. Előadás/

Die Folklore der Türkischen, mongolischen und Mandschugungusischen Völkerschaften.

/Institut für Volkskunde der Universität Wien, Wien, 1975. XI.5. Előadás/

Die Periodisierung der Materiellen Kultur des asiatischen Steppenvölker.

/Institut für Völkerkunde der Universität Wien und Wiener Anthropologische Gesellschaft. Wien, 1975. XI.6. Előadás/

Die Rüstung des Nomadenkriegers in Wandlung der Zeit.

/Verein der Freunde der Völkerkunde. Wien, 1975. XI.7. Előadás/

WOJTILLA Gyula

Ammonios Saccas and India. Studia Aegyptiaca I. Bp. 1974. 407-419.p.

- ELTE Ókori Történeti Tanszék Kiadványai 9.

The "Longer" Recension of the Garudopanisad.

- Acta Orientalia XXIX/3. 1975. 382-392.p.

W. Ruben: Die gesellschaftliche Entwicklung im alten Indien.

Bd.I. Berlin, 1967. /Ismertetés/

- Antik Tanulmányok XXI/1. 1974. 97-98.p.

Az örök Benáresz.

/Kőrösi Csoma Társaság felolvasó ülése, 1975. VI.10. Előadás/

Krsiparásara.

/Humboldt Egyetem, Berlin, 1975. III.21. Előadás/

MUNKATÁRSAINK KÖZREMŰKÖDÉSE TESTÜLETEK

TEVÉKENYSÉGÉBEN

Bese Lajos dr. osztályvezető, kandidátus

az MTA Orientalisztikai Bizottság tagja

Csapodi Csaba dr. osztályvezető

az MTA Irodalomtudományi Intézete Reneszánsz Munkaközössége.

az MTA Középkori Munkabizottsága,

az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya Könyvtörténeti és
Bibliográfiai Munkabizottsága,

a Gutenberg Gesellschaft Mainz,

a Wolfenbütteler Arbeitskreis für Geschichte des Buchwesens tagja

Darabos Pál csoportvezető

az Országos Osztályozási Bizottság tagja

Durzsai Sándor osztályvezető

az MTA Könyvtári Bizottság,

az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács tagja

Fülöp Géza osztályvezetőhelyettes

az MTA Irodalomtudományi Intézete XVIII.sz. Munkaközössége,

a Magyar Irodalomtörténeti Társaság tagja

Hatos Géza tudományos munkatárs

a Magyar Történelmi Társulat tagja

Körmendy Kinga

az Ókortudományi Társaság

Markovits Fálné tudományos munkatárs

a Magyar Történelmi Társulat tagja

Rejtő István igazgatóhelyettes /1975.IX.15-ig mb.igazgató/
kandidátus

az MTA Könyvtári Bizottság titkára,

az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának Könyvtörténeti,
Bibliográfiai és Dokumentációs Munkabizottsága,

a Magyar Irodalomtörténeti Társaság,

a Magyar Ujságírók Szövetsége,

az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács,

a "Könyvtári Figyelő" szerkesztőbizottságának tagja,

a Magyar Könyvszemle szerkesztőbizottságának tagja,

a "Magyar Tudomány" felelős szerkesztője

Ritoók Zsigmondné dr. tudományos főmunkatárs

az MTA Irodalomtudományi Intézete Reneszánsz Kutatócsoportja,

az Ókortudományi Társaság,

az Egyházi Könyvtárak Állami Felügyelő Bizottsága tagja

Rózsa György dr. igazgató, kandidátus

1969.I.15-től 1975.IX.15-ig az Egyesült Nemzetek Szervezete
Könyvtárának /Genf/ igazgatója,
a Nemzetközi Dokumentációs Szövetség elméleti bizottságának
tagja,
a Tárcaközi információs képzési bizottságban az MTA
képviselője

Rozsondai Béláné tudományos munkatárs

az Ókortudományi Társaság tagja

Scher Tiborné dr. tudományos főmunkatárs, kandidátus

egyetemi adjunktus /ELTE Szláv Filológiai Tanszék/,
a Magyar Irodalomtörténeti Társaság tagja

Szeidovitz Éva dr. tudományos főmunkatárs

a Kőrösi Csoma Társaság választmányi tagja,
a Magyar Nyelvtudományi Társaság,
a Magyar Történelmi Társulat,
az Ókortudományi Társaság tagja

Szilágyi Gáborné tudományos munkatárs

a Kőrösi Csoma Társaság tagja

Tatár Mária Magdolna dr. könyvtáros

az MTA Néprajzi Társaság,
az MTA Nyelvtudományi Társaság,
a Kőrösi Csoma Társaság tagja

Terjék József dr. tudományos munkatárs

az MTA Orientalisztikai Bizottság titkára,
a Kőrösi Csoma Társaság választmányi tagja

Tókécs László osztályvezető

a Microfiche Foundation /Delft/ magyarországi levelezője
a Magyar Szabványügyi Hivatal mikrofilm szabványosítási
szakbizottságának,
az OMPB Információs Tárcaközi Bizottság Mikroképteknikai
Albizottsága,
az Optikai, Akusztikai és Filmtechnikai Egyesület Reprográfiai
Szakcsoport tagja

Uray Gézné dr. csoportvezető, kandidátus

a Kőrösi Csoma Társaság,
a Magyar Néprajzi Társaság,
a Magyar Nyelvtudományi Társaság tagja

Wojtilla Gyula dr. könyvtáros

a Kőrösi Csoma Társaság,
az Ókortudományi Társaság tagja

K Ü L F Ö L D I K I K Ü L D E T É S E K

T A N U L M Á N Y U T A K

ország	kiküldöttek száma	napok száma
akadémiai kiküldetés		
Bulgária	1	7
Csehszlovákia	1	7
Lengyelország	1	31
NDK	2	12
NSzK	1	8
Olaszország	1	9
	<u>7</u>	<u>74</u>
egyéb kiküldetés		
Ausztria	1	16
Franciaország	1	6
Svájc	1	623
USA	1	194
	<u>4</u>	<u>839</u>

Á L L O M Á N Y , G Y A R A P O D Á S

dokumentum- fajta	állomány 1974. XII.31-én	1974.évi gyarapodás	1975. évi gyarapodás	állomány 1975. XII.31-én
könyv	784.507	15.212	12.390	796.897
periodika	199.476	3.685	4.171	203.647
kézirat	378.750	11.430	9.612	388.362
mikrofilm	15.119	1.320	640	15.759
	1,377.852	31,647	26,813	1,404.665

A G Y A R A P O D Á S S Z A K O K S Z E R I N T
/ % /

szakcsoport	könyv		periodika	
	1974	1975	1974	1975
001 tudományszervezés	0,3	0,5	-	-
0,2 általános művek, vallástörténet	4,9	4,7	14,9	10,3
1 filozófia, pszichológia	3,8	4,5	2,7	2,6
3 társadalomtudományok	8,0	9,0	9,9	9,9
5 természettudományok	8,4	11,0	32,5	35,0
6 alkalmazott tudományok	4,5	4,5	7,0	6,7
7 művészetek	3,8	3,0	2,0	1,6
80 nyelvtudomány	7,5	7,3	8,7	8,6
809 orientalisztika	8,4	8,5	5,8	8,0
82 irodalomtudomány, szépirodalom	33,8	31,0	5,1	6,2
9 földrajz, régészet, történettud.	16,6	16,0	11,4	11,1
	100,0	100,0	100,0	100,0

GY A R A P O D Á S E R E D E T E

/egység/

	Magyarország		Szovjetunió		népi dem.orsz.		egyéb külf.		összesen	
	1974	1975	1974	1975	1974	1975	1974	1975	1974	1975
könyv	4.418	3.286	2.317	2.124	1.696	1.612	6.801	5.110	15.232	12.132
periodika	827	770	982	931	1.211	1.051	3.032	3.171	6.052	5.923
kézirat	11.430	9.461	-	-	-	-	-	151	11.430	9.612
mikrofilm	1.170	590	1	2	3	26	146	22	1.320	640
	17.845	14.107	3.300	3.057	2.910	2.689	9.979	8.454	34.034	28.307

GY A R A P O D Á S M Ó D J A

/egységek száma, csökkenés nélkül/

	könyv		periodika		kézirat		mikrofilm		összesen	
	1974	1975	1974	1975	1974	1975	1974	1975	1974	1975
vétel	3.225	2.478	1.078	1.032	10.220	8.410	10	40	14.533	11.960
csere	5.817	6.064	4.258	4.225	-	-	140	13	10.215	10.302
kötelező példány	2.893	2.754	628	615	-	-	-	-	3.521	3.369
ajándék	2.925	422	88	51	1.210	1.202	3	4	4.226	1.679
akad. kiadvány	311	355	-	-	-	-	-	-	311	355
saját	61	59	-	-	-	-	1.167	583	1.228	642
	15.232	12.132	6.052	5.923	11.430	9.612	1.320	640	34.034	28.307

J U T T A T Á S M Á S K Ö N Y V T Á R A K N A K

/duplumok és fölüspéldányok/

	<u>1974</u>	<u>1975</u>
könyv /kötet/	4.206	1.599
periodika /évfolyam/	1.171	1.137

K Ö T T E T É S

	a Könyvtár számára		akadémiai szervezeteknek	
	1974	1975	1974	1975
kötés /rég, modern könyv, periodika/	4.472	5.379	90	150
doboz- és téka készítés	203	186	-	-
számnnyomás	500	500	-	-

F E L D O L G O Z Á S

KÖNYVTÁRI FELTÁRÁS CÉLJÁRA	cimleírás		osztályozás	
	1974	1975	1974	1975
modern könyv /mű/	13,641	12,371	13,641	11,709
periodika /főlc/	164	130	164	130
keleti könyv /mű/	1.100	1.100	1.063	698
keleti periodika	25	23	-	-
kézirat /db/	11.430	9.612	-	-
régi könyv /mű/	1.557	1.776	-	-
mikrofilm /mű/	1.320	640	-	-
periodikák retrospektív feldolg. /kötet/	2.175	2.428	-	-
KÖZPONTI CIMJEGYZÉK SZÁMÁRA			<u>1974</u>	<u>1975</u>
periodika-változási jelentés			3.425	3.070

K A T A L Ó G U S É P I T É S

KATALÓGUSCÉDULÁK KÉSZÍTÉSE

	k a t a l ó g u s c é d u l á k			
	sokszorosítása		gépelése	
	<u>1974</u>	<u>1975</u>	<u>1974</u>	<u>1975</u>
modern könyv	14.985	14.496	14.985	14.496
periodika	-	-	1.262	795
kézirat	-	-	5.841	4,247
régi könyv	1.203	1.839	354	-
mikrofilm	5.770	9.184	2.137	338

KATALÓGUSCÉDULÁK BESOROLÁSA

	<u>1974</u>	<u>1975</u>
központi könyvkatalógusokba	82.929	77.845
" periodika- "	1.262	795
kéziratkatalógusokba	3.088	-
régi könyvkatalógusba	3.260	1.839
keleti betürendes katalógusba	4.000	2.150
mikrofilm	6.770	9.184

N E M Z E T K Ö Z I   K I A D V Á N Y C S E R E

CSEREKAPCSOLATOK 1974-ben 9o állam 1639 intézményével.
1975-ben 87 állam 159o intézményével.

E u r ó p a

28 állam, 1141 intézmény

Albánia	1
Anglia	74
Ausztria	39
Belgium	49
Bulgária	6
Csehszlovákia	41
Dánia	12
Finnország	22
Franciaország	99
Görögország	12
Hollandia	24
Irország	5
Izland	3
Jugoszlávia	94
Lengyelország	86
Luxemburg	3
Malta	1
NDK	50
NSZK	124
Norvégia	9
Olaszország	133
Portugália	6
Románia	49
Spanyolország	46
Svájc	37
Svédország	34
Szovjetunió	77
Vatikán Állam	5

Á z s i a

23 állam, 169 intézmény

Afganisztán	2
Bangla Desh	1
Burma	1
Ceylon	1
Ciprus	3
India	30
Irak	4
Irán	6
Izrael	7
Japán	74
Jordánia	1
Kína	6
Koreai Közt.	1
Koreai NDK	3
Libanon	5
Mongólia	2
Pakisztán	2
Sikkim	1
Singapur	1
SzírIA	3
Thaiföld	1
Törökország	12
Vietnami DK	2

A f r i k a

19 állam, 42 intézmény

Algéria	3
Angola	2
Dahomey	1
Dél-Afrikai Közt.	7
Egyiptom	5
Elefántcsontpart	1
EtiópIA	1
Felső-Volta	1
Ghana	1
Marokkó	3
Nigéria	3
Portugál Guinea	1
Rhodesia	2
Szenegal	1
TanzánIA	1
Tunézia	4
Uganda	1
Zaire	3
Zambia	1

A m e r i k a

15 állam, 214 intézmény

Argentina	12
Bolivia	1
Brazília	13
Chile	6
Costa Rica	1
Ecuador	2
Guyana	1
Kanada	20
Kolumbia	8
Kuba	7
Mexico	6
Peru	4
Porto Rico	1
USA	127
Venezuela	5

Ausztrália, ÓceánIA

2 állam, 24 intézmény

Ausztrália	21
Uj Zéland	3

K I A D V Á N Y C S E R E - F O R G A L O M

viszonylat	kiadvány fajta ⁺	küldött:		érkezett:	
		1974	1975	1974	1975
Szovjetunió	könyv	932	894	3.134	3.288
	periodika	1.606	1.608	1.490	1.417
	mikrofilm	1	-	1	-
népi demokra- tikus országok	könyv	2.918	2.741	2.200	1.624
	periodika	2.758	2.767	1.478	1.317
	mikrofilm	14	8	3	8
egyéb országok	könyv	1.616	1.256	2.276	2.527
	periodika	3.868	3.811	2.461	2.628
	mikrofilm	347	96	136	-
	könyv	5.466	4.891	7.610	7.439
	periodika	8.232	8.186	5.429	5.362
	mikrofilm	362	104	140	8

+ kötet, évfolyan,
ill. mű

A K Ö N Y V T Á R H A S Z N Á L Ó I

/ fő /

beiratkozott olvasók száma	<u>1974</u>	<u>1975</u>
a Közp. Olvasószolgálatnál	1.763	1.756
a különgyűjteményeknél	<u>835</u>	<u>812</u>
	2.598	2.568

A H A S Z N Á L Ó K M E G O S Z L Á S A

/ % /

a Központi Olvasószolgálatnál:	<u>1974</u>	<u>1975</u>
akadémikus, akadémiai levelező tag	3	2
egyetemi tanár, tud.doktora, kandidátus	19	18
egyet.oktató /docens, adjunktus, tanársegéd/	10	11
tudományos kutató	28	30
orvos, mérnök, pedagógus	2	3
szerkesztő, fordító, író, újságíró	5	4
könyvtári kutató	16	10
egyetemi hallgató	13	19
egyéb	4	3

S Z O L G Á L T A T Á S I   A L K A L M A K

dokumentumfajta	helybenolvasás		kölcsonzés		összesen	
	1974	1975	1974	1975	1974	1975
modern könyv	10.987	11.716	11.623	10.974	22.610	22.690
periodika	6.348	5.633	345	216 ^x	6.693	5.849
kézirat, régi könyv	2.263	1.900	65	126	2.328	2.026
keleti könyv	2.276	2.172	1.974	1.803	4.250	3.975
mikrofilm	176	183	-	75	176	258
	22.050	21.604	14.007	13.194	36.057	34.798

periodika^x

valamint a xeroxoztatási alkalmak száma   5.011
 fotoztatási alkalmak száma: 272

Á L L O M Á N Y H A S Z N Á L A T

dokumentumfajta	helybenolvasás		kölcsonzés		összesen	
	1974	1975	1974	1975	1974	1975
modern könyv	27.372	25.990	12.725	12.921	40.097	38.911
periodika	47.864	40.690	591	361 ^x	48.455	41.051
kézirat, régi könyv	45.452	24.649	77	126	45.529	24.775
keleti könyv	7.739	7.087	2.308	2.190	10.047	9.277
mikrofilm	271	360	-	-	271	360
	128.698	98.776	15.701	15.598	144.399	114.374

^xperiodika

xeroxoztatási alkalmak száma: 5.011
 fotoztatási alkalmak száma: 272

K Ö N Y V T Á R K Ö Z I   K Ö L C S Ö N Z É S

	kölcsonadás		kölcsonvétel	
	1974	1975	1974	1975
belföldi viszonylatban	974	1.555	86	261
külföldi viszonylatban	142	163	443	340
	1.116	1.718	529	601

B I B L I O G R Á F I A , D O K U M E N T Á C I Ó

A "Tudományszervezési Tájékoztató" és a témakörbe tartozó tájékoztatás

1975-ben megjelent a Tudományszervezési Tájékoztató XV. évfolyama /1, 2, 3-4, 5, 6. számok/ 1 266 nyomtatott lap, illetve 63,3 szerzői iv terjedelemben.

	1974 <u>tény</u>	1975 <u>tény</u>
A referátumokban feldolgozott dokumentumok száma	544	549
Ebből: szemlében	272	
figyelőben	102	
hiranyagban	86	
szakirod.ismertetőben	87	
A bibliográfiai rovatban közzétett tételek száma	3 160	2 862
A Szolgálat belső munkatársainak referáló tevékenysége /szerzői ivben számítva/	14,7	13,8
Külső munkatársak referáló tevékenysége /szerzői ivben számítva/	<u>51,5</u> 66,2	<u>49,5</u> 63,3
Ebből a Tudományszervezési Tájékoztatóban közzétett:		
szemle és egyéb referátum	49,5	47,5
bibliográfia	13,7	13,3
belső erőből készült idegen nyelvű anyag	<u>3</u> 66,2	<u>3</u> 63,8
<u>Tudománypolitikai express tájékoztatás</u>		
A szolgáltatásban részesülő szervezetek száma	52	51
Feldolgozott dokumentumok száma	464	392
Átlagos példányszám	3	4
A szolgáltatás összterjedelme	127,3 iv / 2 546 oldal/	130,5 iv / 2 610 oldal/
A "Prognosztika" c. kiadvány 6. évfolyamából megjelent az 1-2.szám, 250 példányszámban.		
<u>Általános jellegű tájékoztató munka</u>		
írással tájékoztatás	70	62
szóbeli tájékoztatás /Bibliográfiai utmutatás, konzultáció, anyagkeresés stb./	51	55
<u>Akadémikus bibliográfia</u>		
új bibliográfiai felvételek száma	3 400	3 255

REPROGRÁFIAI SZOLGÁLTATÁSOK

	<u>1974</u>	<u>1975</u>
FOTOTECHNIKAI SZOLGÁLTATÁSOK		
Felvételek száma		
mikrofilm	260.535	188.969
kisfilm	3.780	2.244
6x6, 6x9 vagy 9x12 felvétel	753	719
	<hr/> 265.068	<hr/> 191.932
Másolatok száma		
mikrofilm-másolat /m/	15.008	20.555
fotokópia	16.860	17.483
elektrosztatikus gyorsnagyítás	3.810	236
XEROX és MÁS ELEKTROSZTATIKUS		
átadott másolatok száma	1,589.625	1,574.497
SOKSZOROSÍTÓ RÉSZLEG oldalnyomásainak		
száma	1,180.715	1,082.670
ebből kiadvány	732.780	955.200
egyéb másolat	447.935	127.470

A K Ö N Y V T Á R K I A D V Á N Y A I

	<u>1974</u>	<u>1975</u>
"A magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Kiadványai" sorozatban	1	3
"A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárának Katalógusai" sorozatban	2	-
"A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Új Külföldi Gyarapodási Jegyzéke" sorozatban	6	6
Egyéb, sorozatonkívüli kiadvány	-	2

Az 1975-ös évszámmal jelzett kiadványaink terjedelme 293,1 iv.

A KIADVÁNYOK RÉSZLETES FELSOROLÁSA

Az MTA Könyvtárának Kiadványai sorozatban megjelent művek

73. Az Akadémiai Értesítő és a Magyar Tudomány Indexe A-L Bp.,
1975. 493 p. Készült a MTA Könyvtára házi sokszorosító részlegében
74. Az Akadémiai Értesítő és a Magyar Tudomány Indexe M-R Bp., 1975.
349 p. Házi sokszorosítással.
75. Az Akadémiai Értesítő és a Magyar Tudomány Indexe S-Z és
Repertórium
Bp., 1975. 430 p. Házi sokszorosítással.

Az MTA Könyvtára Új Külföldi Gyarapodási Jegyzéke c. kiadvány
1-6 száma
Bp., 1975. 700 p. Házi sokszorosító részleg.

Egyéb kiadvány:

A Magyar Tudományos Akadémia Tagjai 1825-1973
/Összeállította: Fekete Gézáné/
Bp., 1975. 609 p. MTA KESZ-sokszorosító.

Bartoniék Emma: Fejezetek a XVI-XVII. századi történetírás történe-
téből /Kézirat gyanánt - az MTA Irodalomtudományi Intézetével
közös kiadvány/
Bp., 1975. 586 p. MTA Könyvtára házi sokszorosító részleg.

KÜLFÖLDI KUTATÓK és LÁTOGATÓK

Amiet, R.M.	tud.kutató	Franciaország
Aquistapace, J.N.	tud. titkár	Ausztria
Bakó, E.	tud. kutató	USA
Bánfy, E.G.	egy.hallgató	Ausztria
Bled, J.P.	tud. kutató	Franciaország
Bueno, Salvador	tud. kutató	Kuba
Bujkovsky, G.J. IMC	IMC főtitkára	USA
Chandra, L.	IAIC igazgatója	India
Dreisbach, A.G.	tud.kutató	Belgium
Drobijev, V.	tud. kutató	SZU
Ehrlich, H.	tud. kutató	USA
Emmerich, B.	tud. kutató	NDK

Fischer, H.	tud. kutató.	NSZK
Fogarassy, L.	kvtáros	Csehszlovákia
Freeman, J.	tud. kutató	USA
Gerskovics, A.	tud. kutató	Szovjetunió
Glumac-Radnovic	tud.kutató	Jugoszlávia
Grango, H.	tud. kutató	Kuba
Grosjean-Dreisbach, A.	tud. kutató	Belgium
Hakulinen, E.K.	könyvtáros	Svédország
Hamayon, F.	tud. kutató	Franciaország
Harder, R.	tud. kutató	NDK
Henning, H.	kvtárig.	NDK
Hidas, P.I.	tud. kutató	Kanada
Jankowska, H.	tud. kutató	Lengyelország
Juhász, I.	tanár	Románia
Klein, J.	egy. hallgató	USA
Kosová, M.	tud. kutató	Csehszlovákia
Kotlan, A.	kvtáros	Csehszlovákia
Kovács, G.	tanár	Románia
Kutik, K.	kvtáros	Csehszlovákia
Laubert, E.	tud. kutató	Csehszlovákia
Marquez, S.	tud. kutató	Kuba
Marsina, R.	tud. kutató	Csehszlovákia
Martinek, J.	tud. kutató	Csehszlovákia
Márton, F.	aspiráns	Jugoszlávia
Metzger, M.	tud. kutató	Franciaország
Metzger, T.	tud. kutató	Franciaország
Nagy L.	tud. kutató	Csehszlovákia
Nagy I.	tud. kutató	Románia
Norgale, F.E.	tud. kutató	USA
Nyholm, K.	tud. kutató	Finnország
Nyvlt, K.	tud. kutató	Csehszlovákia
Fickova, M.	könyvtáros	Csehszlovákia
Racz, D.	tud. kutató	USA
Rahman, A.	tud. kutató	India

Robotos, I.	író	Románia
Roszul, O.	tud. kutató	Szovjetunió
Seewan, G.D.	tud. kutató	Ausztria
Slemrova, N.	könyvtáros	Csehszlovákia
Siebers, I.	tud. kutató	NDK
Suchyca, M.	tud. kutató	Csehszlovákia
Susarin, V.	tud. kutató	Szovjetunió
Szostek, T.	tud. kutató	Lengyelország
Tapanez, P.	tud. kutató	Kuba
Tost-Ryckewaärt, M.	egy. hallgató	NSZK
Truscenkó	tud. kutató	Szovjetunió
Vajda, G.	tud. kutató	Jugoszlávia
Veress, F.	tud. kutató	USA
Visart, N.	tud. kutató	Franciaország
Vivijalova, M.	tud. kutató	Csehszlovákia
Wikander, S.	tud. kutató	Svédország
Wittig, J.	tud. kutató	NSZK
Zieme, P.	tud. kutató	NDK
Zilynskyj	tud. kutató	Csehszlovákia

A Z A K A D É M I A I K Ö N Y V T Á R I H Á L Ó Z A T

	<u>1974</u>	<u>1975</u>
Az akadémiai intézeti könyvtárak száma	46	46
Az állomány nagysága szerint:		
50.000 könyvtári egységen felüli	5	5
10.000 " " "	24	26
5.000 " " "	8	6
1.000 " " "	8	9
1.000 " " "	<u>1</u>	<u>-</u>
	46	46

Személyi ellátottság:

főfoglalkozású könyvtáros	123	134
mellék- és részfogl. könyvtáros	<u>12</u>	<u>9</u>
	135	143

Könyvtárosok iskolai végzettsége:

egyetemi /főiskolai/ végzettség	60	61
középiskolai végzettség	69	74
általános isk. végzettség	<u>6</u>	<u>8</u>
	135	143

Állomány gyarapodás: /feldolgozott egység/

dokumentum fajta	állomány 1974.XII.31.	gyarapodás	állomány 1975. XII.31.
könyv	641.836	17.651	659.487
folyóirat	247.303	15.848	263.151
egyéb	304.719	35.281	340.000
összesen	<u>1,193.858</u>	<u>68,780</u>	<u>1,262.638</u>

	<u>1974</u>	<u>1975</u>
Állománygyarapításra felhasznált összeg:	20,861.268	21,427.777
Könyvtárankénti átlagösszeg:	453.505	465.821